SUOMEN ELÄINLÄÄKÄRILIITTO
FINLANDS VETERINÄRFÖRBUND

10.10.2018

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Aihe: Suomen Eläinlääkäriliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista HE 154/2018

Suomen Eläinlääkäriliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua lakiesityksestä:

Yleisinä huomiona Eläinlääkäriliitto esittää seuraavaa:

Lakiesityksessä on useita eläinten hyvinvointia nykyisestä parantavia ehdotuksia. Erityisesti kirjaus jatkuvasta vedensaannista on kannatettava.

Lakiesitys on kuitenkin epätasapainoinen. Tuotantoeläinten pitoon ei tule toivotulla tavalla parannuksia. Esimerkiksi liikunnan ja kivun osalta on tehty merkittäviä kompromisseja. Lakiesityksen mahdollistama tuotantoeläinten pito on myös ristiriidassa pitopaikalle asetettujen vaatimusten kanssa.

Lakiesityksen mukaan parsinavetat ja porsimishäkit olisivat edelleen sallittuja.

Uusien parsinavetoiden rakentaminen tulisi kieltää, ja olemassa olevien parsinavetoiden peruskorjauksiin myönnettävien investointitukien edellytyksenä tulisi olla eläinten hyvinvoinnin parantaminen. Myös pihattolehmille ja hiehoille tulee säätää ulkojaloittelumahdollisuus.

Eläinlääkäriliiton mielestä on kannatettavaa, että velvoitetta parsinavetoiden lehmien ja hiehojen jaloittelulle ja laidunnukselle pidennetään 60 vuorokaudesta 90 vuorokauteen. Laidunnus on lehmien hyvinvoinnin kannalta hyödyllisempää kuin pelkkä jaloittelu, ja tätä tulisi korostaa lain perusteluissa.

Emakoiden tiineytyshäkkien kieltäminen määräajan kuluessa on tervetullut uudistus, mutta määräaika on liian pitkä. Porsimishäkit tulisi niin ikään kieltää esimerkiksi 20 vuoden määräajan kuluessa, sillä mikään porsimishäkkiratkaisu ei valitettavasti takaa emakoiden hyvinvointia, kun ne eivät voi kääntyä ja tehdä kunnolla pesää porsimisen yhteydessä. Porsaskuolleisuus on mahdollista pitää vähäisenä myös vapaaporsituksessa, kun se toteutetaan huolellisesti.

Eläinlääkäriliiton näkemyksen mukaan nykymuotoinen turkistarhaus ei voi olla hyväksyttävää uuden eläinten hyvinvointilain nojalla. Asetuksella tuleekin säätää esimerkiksi siitoskettujen häkkikokoa merkittävästi suuremmaksi ja häkkien on oltava monimuotoisia ja virikkeellisiä.

Kipua aiheuttavien toimenpiteiden osalta porsaiden kastraatiosta tulisi luopua määräajan kuluessa kokonaan. Luonnoksessa tulisi kiinnittää huomiota laajemmin myös muihin kipua aiheuttaviin toimenpiteisiin ja niiden suorittajan pätevyyteen. Eläimille on tarjolla erilaisia toimenpiteitä itse oppineiden tekijöiden suorittamana, ja nämä toimenpiteet, esimerkiksi hevosten hammashoidot, osaamattomasti tehtynä aiheuttavat eläimille kipu aja kärsimystä. Pätevyysvaatimuksista tulee säätää asetuksella selvästi.

Aleksis Kiven katu 52-54
00510 Helsinki

Puhelin (09) 7745 4810
Faksi (09) 7745 4818

etunimi.sukunimi@sell.fi
www.sell.fi

Eläinjalostuksesta säädetään luonnoksessa nykyistä tarkemmin, mikä on hyvä asia. Eläinlääkäriliitto huomauttaa, että laki kaipaa rinnalleen kipeästi myös jalostuksesta tarkemmin säätelevää asetusta sekä soveltamisohjetta samanaikaisesti lain voimaantullessa, jotta valvonta olisi alusta alkaen yhdenmukaista.

Eläinlääkäriliitto on tyytyväinen, että koirien pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti etenee. Kissojen pakollista tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä tulisi viedä eteenpäin mahdollisimman nopeasti.

Ammattimaisen tai muutoin laajassa mitassa tapahuvan seura- ja harrastuseläinten pidon määritelmänä olevat eläinmäärät lakiesityksen liitteessä 2 ovat Eläinlääkäriliiton näkemyksen mukaan liian suuria. Kokemus on osoittanut, että kymmenen aikuisen koiran pito tai 30 terraarion pito on erittäin työllistävää ja toiminnan tulisi olla ilmoituksenvaraista pienemmillä eläinmäärillä. Eläinlääkäriliitto ehdottaa määrien puolittamista.

Lakiesityksessä säädetään eläinsuojeluvalvonnasta vastaavan viranhaltijan pätevyydeksi eläinlääkäri ja edellytetään, että maakunnan palveluksessa on riittävästi eläinlääkäreitä ja muuta pätevää henkilökuntaa valvonnan suorittamiseksi. On hyvä, että eläinten hyvinvoinnin valvonnan on selvästi todettu edellyttävän eläinlääketieteellistä osaamista ja nykyistä toimivaksi havaittua valvontaeläinlääkärijärjestelmää jatketaan ja kehitetään.

On erittäin hyvä, että lakiesitykseen on kirjattu oikeutus nykyisen eläinsuojelulain kaltaiselle menettelylle, että asianosaista kuulematta voidaan toimia, jos eläimen hyvinvointi on siinä määrin vaarantunut, että viranomaisen on toimittava välittömästi. Mahdollisuudesta luovuttaa eläin eteenpäin ilman omistajan kuulemista olisi vielä syytä säätää.

Yksityiskohtaisia huomioita:

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Kirurgisesta kastraatiosta tulisi sioilla luopua siirtymäajan puitteissa, tulehduskipulääke ei yksin ole riittävä kivunlievitys kastraation yhteydessä vaan tarvittaisiin lisäksi puudutus. Kaikkien eläinlajien kastraatiokipua tulisi lievittää asianmukaisesti.

Maallikkojen suorittamat erilaiset hoidot ja toimenpiteet, jotka eivät perustu tutkittuun tietoon, ovat lisääntyneet ja niitä markkinoidaan esittäen erilaisia terveysväittämiä. Eläimet ovat haavoittuvassa asemassa, eikä niille tulisi voida antaa hoitoja niiden hyvinvointi vaarantaen. Tarvitaan niin sanottu puoskarilaki koskemaan eläimille tarjottavia hoitoja.

Monien toimenpiteiden tekijöille, esimerkiksi sorkkahoitajille, tulisi säätää pätevyysvaatimuksista, sillä väärin tehtynä useat toimenpiteet aiheuttavat huomattavaa kärsimystä.

21 § Hoidon yleiset vaatimukset

Pykäläluonnoksessa ja sen perusteluissa tulisi olennaisten käyttäytymistarpeiden listaan lisätä myös pesänrakennuskäyttäytyminen ja jälkeläisten hoitotarve sekä ruokailuun liittyvät tarpeet. Perusteluiden esimerkkeihin olisi lisättävä myös koirien tarve sosiaaliseen kanssakäymiseen.

Myös hoidossa olevien eläinten liikunnantarpeen säännöllisestä tyydyttämisestä tulisi huolehtia. Asetustasolla olisikin tärkeä määritellä säännöllinen liikunta erikseen eri eläinlajeille ja pitomuodoille.

Turkiseläinten pito-olosuhteiden parantamisesta nykyisestä tulee säätää asetustasolla niin että tämän lakiluonnoksen henki ja tarkoitus täyttyy uudessa turkisasetuksessa.

.

25 § Eläinjalostus

Jotta eläinjalostuksen valvonta olisi mahdollista, olisi valvontaviranomaisella olla mahdollista saada luotettavaa tietoa esimerkiksi eläimelle tehdyistä keisarileikkauksista. Tulisi harkita joko eläinlääkäreille automaattista ilmoitusvelvollisuutta tehdyistä keisarileikkauksista, jolloin tarvittaisiin sekä rekisteri tätä varten sekä pakollinen

tunnistusmerkintä, tai ainakin valvontaviranomaiselle mahdollisuus saada potilastiedot eläinlääkärin salassapitovelvollisuuden estämättä. Tällöin olisi myös säädettävä pakollisesta tunnistusmerkinnästä.

On erittäin hyvä, että ehdotetun pykälän momentissa 4 mainitaan omistajan/pitäjän velvollisuus estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen.

38 § -39 § Pitopaikan yleiset vaatimukset ja poikkeukset niistä

Pitopaikan vaatimukset ovat hyviä, mutta valitettavasti ne vesitetään poikkeusmahdollisuuksilla.

Eläinlääkäriliiton näkemyksen mukaan parsinavetoiden uudisrakentamista ei tule sallia, ja investointitukia voisi käyttää parsinavetoiden osalta vain peruskorjauksiin joilla parannetaan myös eläinten hyvinvointia. Parsinavetoille tulee säätää myös lehmien ja hiehojen ympärivuotinen jaloittelupakko laidunnuspakon lisäksi.

Sopivan lepopaikan tulisi olla kiinteäpohjainen, siis pelkkä verkko- tai ritiläpohja ei ole riittävä.

Porsitushäkeistä tulee luopua siirtymäajalla

Nykymuotoinen turkistarhaus ei voi täyttää pysyvän pitopaikan vaatimuksia, vaan asetuksella on säädettävä siitosketuille merkittävästi nykyisiä suuremmat tilavaatimukset. Lisäksi häkkien tulee olla nykyistä monimuotoisemmat ja virikkeellisemmät.

46 §: Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Tästä olisi annettava tarkempaa ohjeistusta perusteluissa. On tarkemmin määriteltävä, milloin ilmoittamisvelvollisuus syntyy ja milloin ei.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Kilpailun järjestäjälle tulisikin säätää velvollisuus noudattaa kilpailueläinlääkärin ohjeita, myös silloin kun kilpailueläinlääkäri ohjeistaa keskeyttämään kilpailun.

59 § Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

> Liite 2:
>
> Kohdan 2 määrät ovat erittäin suuret. Ongelmia eläinten pidossa alkaa harrastajaomistajilla ilmetä, kun häkkejä on yli 10. Vastaavasti koiran pidossa alkaa tulla ongelmia, kun on yli viisi koiraa samalla omistajalla. Ongelmia tulee puhtaanapidossa, kävelyttämisessä, jne. Kymmenen hevosta on sekin erittäin suuri määrä.
>
> Kaikki kohdan määrät ylittävät selvästi tavanomaisen lemmikkipidon. Lisäksi luvuissa huomioidaan vain aikuisia eläimiä. Eli samalla omistajalla voi lisäksi olla rajoittamaton määrä pentuja.
>
> Valvontaa auttaisi merkittävästi se, jos viranomaisen tiedossa on, että pidetään paljon eläimiä. Tällainen eläinten pito ja siinä mahdollisesti esiintyvät ongelmat jäävät muutoin helposti havaitsematta, sillä eläimet ovat yleensä kotirauhan piirissä paikassa, jossa ei juurikaan käy ulkopuolisia. Tämä rajoittaa valvontamahdollisuuksia. Lisäksi tieto voi olla tärkeä myös pelastusviranomaisille.
>
> Eläinlääkäriliitto ehdottaa, että kohdan 2 kaikki määrät puolitetaan, eli enintään saisi pitää viisi yli 12 kuukauden ikäistä koiraa, jne.

72 § Maakunta

On valvonnan yhdenmukaisuuden ja asiantuntevuuden kannalta hyvä ja tärkeää, että lakiesityksen mukaan eläinten hyvinvointilain mukainen päätäntävalta delegoidaan erikseen viranhaltijoille, ja että valvonnasta vastaavan viranhaltijan pätevyysvaatimuksesta säädetään sekä todetaan, että eläinten hyvinvoinnin valvonnassa tarvitaan eläinlääketieteellistä osaamista. Perustelutekstissä kuitenkin harhaan johtavasti todetaan, että kaupungeissa

parityönä tehtävää seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin valvontaa voisi tehdä muulla kuin eläinlääkärin koulutuksella.

Eläinlääkäriliiton mielestä oleellista on, että epäilyyn perustuvat tarkastukset seura- ja harrastuseläinten sekä tuotantoeläinten osalta suorittaa eläinlääkäri, sillä tällaisella tarkastuksella tehdyt löydökset voivat olla arvaamattomia, ja jokaisella tarkastuksella pitää olla valmius arvioida eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja niiden kokemaa kipua ja kärsimystä ja tarvittaessa ryhtyä kiireellisiin toimiin. Viranomaisen on pystyttävä tekemään päätöksiä eläinten kärsimyksestä ja terveydellisistä olosuhteista myös tilanteissa, joissa näihin ei liity mitattavia parametreja. Viranomaisen on päätöstä tehdessä pystyttävä ottamaan vastuu päätöksestään myös tuomioistuimessa.

Luonnoksen mukaan maakuntien vastuulle tulee myös kiireellisten eläinsuojeluvalvontatehtävien hoitaminen virka-ajan ulkopuolella. Tämä on kannatettava kirjaus. Tehtävä on kuitenkin uusi, joten siihen on varattava lisää rahoitusta.

77 §

Tuotantoeläintilojen jääminen pois ilman epäilyä tehtävien tarkastusten piiristä ei ole perusteltua.

Tuotantoeläintilat, jotka eivät ole terveydenhuolto-ohjelmien piirissä tulisi tarkastaa säännöllisesti ja tiheämmin kuin terveydenhuolto-ohjelmaan kuuluvat tilat. Terveydenhuolto ja valvonta on kuitenkin pidettävä selvästi toisistaan erillisinä.

84 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuudesta säätäminen on kannatettavaa. Lisäksi tulisi säätää ilmoitusvelvollisuus myös rehun-, ja vedentoimittajille silloin, jos ne aikovat katkaista toimitukset kotieläintilalle.

94 §

Pykälän perusteluihin on kirjattu, että kiiretoimenpiteeseen ryhtyminen ei aina edellyttäisi, että eläin kärsii jo hoidon puutteesta. Tämä selvennys on hyvä ja tärkeä. Pykälän mukaiset kiiretoimet on kuitenkin tarkoitettu väliaikaisiksi ja pykälän 104 perusteluiden mukaan myös hyvin lyhytaikaisiksi. Tämän lyhytaikaisuuden tulisi käydä ilmi myös pykälän 96 perusteluissa. Todellisissa valvontatilanteissa kiiretoimet voivat kaikesta selvitystyöstä huolimatta kestää pitkään, kun valvonnan kohteita ei tavoiteta.

97 § Eläimen myyminen, muu luovuttaminen tai lopettaminen

Kuulemisen välttämättömyys myytäessä tai luovutettaessa eläin aiheuttaa huomattavaa kuormitusta valvontaviranomaiselle. Tapaukset, joissa kaupunkialueella lemmikille hankitaan kiiretoimena hoitoa muualta, kun olosuhteet ovat huonot ja omistaja ei ole tavoitettavissa, ovat yleisiä. Näissä tilanteissa 96 pykälän mukainen väliaikainen päätös kestää pitkään, eikä valvontamenettelyä voida suorittaa loppuun, sillä omistajaa ei tavoiteta edes poliisin tai haastemiehen kautta. Olisi erittäin tärkeää, että tällaisissa tapauksissa asia voitaisiin saattaa päätökseen ilman omistajan kuulemista.

Päivi Lahti	Sointu Jalkanen
Puheenjohtaja	Toiminnanjohtaja